

Miljøministeren

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål Å

Vil ministeren forholde sig til resultaterne af den netop offentliggjorte massescreening af det danske drikkevand, som bl.a. viser fund af sprøjtegifte i hver femte af de undersøgte drikkevandsboringer, heriblandt tre sprøjtegifte det aldrig har været tilladt at bruge i Danmark, jf. MOF alm. del – bilag 367?

Og vil ministeren redegøre for, om de tiltag, som ministeren vil tage som konsekvens heraf, er tilstrækkelige til at sikre danskerne drikkevand uden rester af sprøjtegifte i fremtiden, jf. nyheden den 20. februar 2020 ”Massescreening viser ulovlige sprøjtemidler i grundvandet”

(<https://mfvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/massescreening-viser-ulovlige-sproejtemidler-i-grundvandet/>)?

Svar:

Indledning

Tak for spørgsmålene om massescreeningen.

Jeg vil gerne understrege, at beskyttelsen af det danske grundvand er helt centralt for regeringen og for mig som minister.

Det er fuldstændigt naturligt for os danskere, at vi kan åbne for vandhanen og drikke vandet. Og det skal det fortsat være, også for vores børn og

”Det talte ord gælder”

børnebørn. Vi har noget af verdens bedste vand, og det skal vi passe godt på.

Det bekymrer mig derfor dybt, når vi finder flere og flere rester af sprøjtemidler i vores grundvand. Det bekymrer mig endnu mere, når vi finder stoffer som aldrig har været godkendt til brug i Danmark. For det er blandt andet det, som resultaterne af massescreeningen fra 2019 viser – at der er nogen, som har importeret og brugt ulovlige sprøjtemidler. Og nu finder vi så resterne i vores grundvand. Det er selvfølgelig helt uacceptabelt.

Der er allerede blevet iværksat forskellige tiltag, som skal være med til at sikre en bedre beskyttelse af vores grundvand. Men vi skal beskytte vores grundvand endnu bedre, så vi kan undgå lignende fund i fremtiden.

Resultaterne af massescreening

I de senere par år, er der gjort mange fund af rester fra sprøjtemidler. I 2017 startede det med fund af nedbrydningsproduktet desphenyl-chloridazon, som vi nu finder i stor stil i vores grundvand. Efterfølgende har vi også fundet nedbrydningsproduktet DMS i stort omfang.

Det viste sig altså, at det grundvand vi går og er så stolte af, er under et meget større pres, end vi anede.

I regi af den brede pesticidaftalekreds, bestående af Socialdemokratiet, Venstre, Konservative,

”Det talte ord gælder”

Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance, er der som følge af disse fund sat gang i massescreeninger, det er en af de ting, jeg har syntes var vigtig, så vi kan få et bedre overblik over, hvilke andre rester af sprøjtemidler vores grundvand indeholder.

Resultaterne af den første massescreening kom den 20. februar. Der blev screenet for 415 stoffer i 263 boringer fordelt i hele landet.

Screeningen viste fund af 32 stoffer, og der var fund i cirka 20 % af boringerne. I seks boringer fra grundvandsovervågningen er der fundet samlet ni sprøjtemidler og nedbrydningsprodukter over kravværdien for drikkevand på 0,1 mikrogram per liter. .

Af fundene over kravværdien var der tre nedbrydningsprodukter, som stammer fra to forskellige sprøjtemidler, der aldrig har været godkendt i Danmark. Det er i sig selv skræmmende. At nogen kan finde på at bruge ulovlige udenlandske midler, som ikke er godkendt i Danmark.

Men ser vi bort fra, at der er brugt ulovlige stoffer, som er havnet i vores grundvand –hvordan ser resultatet af massescreening så ud?

Er det godt, at vi finder rester fra 32 stoffer i vores grundvand? Nej.

”Det talte ord gælder”

Er det godt at vi finder ni stoffer fra sprøjtemidler over kravværdien? Nej, det er ikke godt.

Opfølgning

Regeringen vil nedbringe brugen af sprøjtemidler og sikre bedre beskyttelse af drikkevandet.

I Socialdemokratiet har vi arbejdet aktivt for en bedre beskyttelse af vores drikkevand.

I den brede pesticidaftalekreds har vi allerede opnået flere stramninger – herunder en bedre beskyttelse af de boringsnære beskyttelsesområder, de såkaldte BNBO'er. Det er en stor sejr, som vi har arbejdet for længe.

I forhold til massescreeningen er grundvandet nu screenet for over 400 stoffer, men det er kun første skridt. Vi kommer i de næste år til at undersøge for endnu flere, så vi får et bedre billede af, hvad der gemmer sig i vores grundvand.

Resultaterne har været drøftet i Vandpanelet og jeg har drøftet den videre opfølgning med aftalekredsen bag pesticidstrategien. Det betyder for det første at de stoffer som er fundet i screeningen, og som allerede er obligatorisk for vandværkerne at teste for, vil blive tilføjet til den ordinære grundvandsovervågning.

For det andet vil alle de stoffer, der er fundet i den gennemførte screening, også blive inkluderet i

”Det talte ord gælder”

arbejdet med massescreening 2020 for at få mere viden om deres udbredelse i grundvandet og så vil opfølgningen på de resterende stoffer følge den gængse procedure, hvor der foretages en ekspertvurdering af stoffer, der er fundet i en bestemt andel af indtagene henholdsvis over og under kravværdien ved den årlige gennemgang af alle oplysninger i jupiter-databasen. På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, om der er behov for at undersøge for flere stoffer på vandværkerne eller i den ordinære grundvandsovervågning.

I forhold til fundene af stoffer, der aldrig har været godkendt i Danmark, er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at det skyldes anvendelse i landbruget. Jeg har derfor taget sagen op med landbruget og understreget, at det er uacceptabelt. Og at jeg ser med meget stor alvor på, at ulovlig brug af sprøjtemidler i landbruget har ført til forurening af vores fælles grundvand. Vi kommer fremadrettet til at kigge mere på ulovlige stoffer i screeningerne.

En måde at bekæmpe brug af ulovlige pesticider på er ved at sikre, at midlerne slet ikke kommer ind over den danske grænse. Derfor har Miljøstyrelsens i samarbejde med Told og Skat i foråret foretaget kontrol ved grænsen, både i Padborg og Rødby.

Jeg har som aftalt i forståelsespapiret sat gang i en kortlægning af udfordringerne i forhold til

”Det talte ord gælder”

grundvandet, som udgangspunkt for en bedre beskyttelse af vores drikkevand.

På baggrund af Rigsrevisionens beretning om sprøjtemidler, har jeg igangsat tre tiltag, der skal være med til at sikre, at forvaltningen såvel som de faglige grundsten på området er på plads.

Et af tiltagene er et internationalt gennemsyn af overvågnings-, godkendelses- og kontrolsystemet for sprøjtemidler. Når det er færdigt, vil vi kigge nærmere på, om der er områder, hvor der skal strammes op.

Indtil vi får konklusionerne fra de internationale eksperter, og eventuelle ændringer i dispensationssystemet er implementeret, har jeg indført et eksternt kvalitetstjek af Miljøstyrelsens dispensationer, så vi er sikre på, at beslutningerne om dispensationer tages på et korrekt fagligt grundlag.

Derudover har jeg bedt Kammeradvokaten om at gennemgå arbejdet med at rette op på kritikken af forvaltning på sprøjtemiddelområdet. Kammeradvokaten vil desuden komme med eventuelle anbefalinger til styrkelse af forvaltningen.

Den nuværende pesticidstrategi udløber i 2021, og vi har allerede nu et stort fokus på, at den næste strategi bliver endnu mere ambitiøs, hvor vi kan

”Det talte ord gælder”

sikre nogle gode løsninger og brugbare indsatser,
der virker.

Til slut vil jeg endnu en gang understrege at vi skal
sikre tryghed om vores drikkevand, og at vi i
fremtiden også kan hente rent vores vand op fra
undergrunden og drikke det urenset.